

Breve achega biográfica a don Antonio Liste Rodríguez, “O Cura Liste” (Riobó 1912-Cambados 2003)

Juan Fernández Casal
juanfernandezcasal@hotmail.com

Resumo. Don Antonio Liste Rodríguez foi un daqueles sacerdotes de antano que compaxinaba armónicamente o seu labor pastoral coas iniciativas de índole intelectual e social, sempre ao servizo dos demais. Foi un home de ideoloxía marcadamente conservadora, culto, aberto, cordial e optimista, que soubo empregar as súas moitas amizades e altas influencias no engrandecemento do pobo dos seus amores, Cambados, contribuíndo á creación e consolidación da Festa do Albariño, e á apertura do seu Parador de Turismo.

Abstract. Antonio Liste Rodríguez was a priest of yesteryear who combined harmoniously his pastoral work with initiatives of intellectual and social nature, always serving the others. He was a cultured, open-minded, friendly and optimistic man with a markedly conservative ideology who knew how to use his friendships and influential contacts for the development of his lovely town, Cambados, contributing to create and consolidate the Festa do Albariño (Galician Wine Festival) and the Tourism Hotel opening.

Introducción

Nesta prestixiosa publicación anual *A Estrada, miscelánea histórica e cultural* publicáronse biografías de persoas que permanecen na lembranza de todos os estradenses. Foime doado facer un reconto despois de revisar os artigos dos trece tomos ata agora publicados: son vintedúas as personalidades que mereceron a atención dos nosos estudosos; entre eles só aparecen dous sacerdotes: don Nicolás Mato e don Manuel Castiñeira.

Neste volume número catorce introducimos unha nova figura a investigar, tamén sacerdote. O seu nome: Antonio; apelidos: Liste Rodríguez, nado no lugar de Os Besteiros da parroquia de San Martiño de Riobó, preto de Pazo de Oca e párroco en varios lugares do arcebispado de Santiago.

Tentamos aquí ofrecer unha breve semblanza biográfica deste sacerdote practicamente descoñecido para os estradenses pois a

Don Antonio Liste Rodríguez- "O Cura Liste".

meirande parte do seu exercicio pastoral levouno a cabo, durante nada menos que corenta anos, na parroquia de Cambados.

O autor desta investigación desexa aclarar, por coherencia intelectual e honestidade cara aos lectores, que o noso biografiado observou durante toda a súa vida unha ideoloxía de dereita, foi defensor do franquismo e entusiasta admirador de don Manuel Fraga. Pero dito isto cómpre tamén engadir que en multitude de ocasións empregou a súa innegable influencia política para axudar a feligreses e amigos, resolvendo problemas de toda índole chegando incluso, como se verá máis adiante, a salvar a vida dalgúns persoas condenadas pola súa ideoloxía republicana ou de esquerdas.

Quixera engadir tamén que a meirande parte da información que aportamos procede do seu propio protagonista: foi unha auténtica

ledicia escoitar da súa boca estes testemuños do pasado expresados cunha linguaxe amena, sinxela e elegante.

Traxectoria vital

Nace don Antonio Liste Rodríguez o día 15 de xullo de 1912 na casa co actual número 10 do lugar de Os Besteiros, parroquia de San Martiño de Riobó, no concello da Estrada. Foi o sétimo fillo dun total de trece, nados do matrimonio formado por Manuel Liste e Eladia Rodríguez.

Deixamos reseñados os seus nomes por orde de idade: Cecilia, Matilde, Daniel, Luisa, Xosé, Antonio, Serxio, Félix e César, máis outros tres nacementos malogrados. Na actualidade xa non queda ningún deles. A derradeira dos inmáns Liste Rodríguez, Isabel, faleceu no 2008.

Seu pai, Manuel, natural de San Pedro de Orazo, era industrial madeireiro. Dirixía un serradoiro da súa propiedade que estaba instalado no lugar de Chancelas, na parroquia de Oca. A forza motriz procedía dunha máquina de vapor que movía dúas serras. Naquel tempo era fogoneiro o señor Oliveira, natural tamén de Oca. Cóntanme os netos do industrial que este fogoneiro dormía na mesma fábrica para que pola mañá a máquina tivese presión abondo para mover as serras. Anos máis tarde trasladan esta industria para o lugar de Balboa, na parroquia de Arnois. Pero eiquí xa movida por unha máquinaria coa potencia necesaria para mover catro serras e unha cepilladora. Esta máquina aínda segue no seu lugar empotrada no cemento despois de case cincuenta anos de inactividade. O labor destes serradoiros limitábase a elaborar táboas de pino de 2,5 m.

Manuel Liste foi tamén director dunha banda de música que naquel tempo lle chamaban a “Banda de Orazo”. Este conxunto musical amenizaba os bailes nos campos das festas parroquiais, acompañaba ás procesións e daba os concertos despois da misa cantada que se celebraba en honra do santo ou patrón da parroquia. Ás veces, cando a comisión organizadora carecía de abondoso presuposto, debían contentarse cun gaiteiro e o tamborileiro, personaxe imprescindible pois era o que marcaba o ritmo dos pasos de baile.

Pero este activo industrial e director de música aínda tiña tempo para realizar outras actividades. Na actualidade diríamos que facía de “xestor ambulante de bens patrimoniais” en compañía do seu socio, San Luis, da parroquia de Remesar. Aclaremos un pouco o tema: naqueles tempos estaba en plena actividade a emigración cara Hispanoamérica, especialmente a Cuba e Arxentina. Moitos destes emigrantes botaban raíces neses países e deixaban en Galicia o seu patrimonio. Pois estes avisgados negociantes interesábanse por todas aquelas terras e casas dos propietarios afincados en América; estudaban o seu posible valor e aos posibles interesados na compra. Moitas veces era herdanza que aínda estaban sen partir. Establecían contactos con posibles vendedores ou parentes autorizados nas feiras do gando onde acudían os veciños das parroquias que estaban preto do lugar do mercado. Con uns e con outros parolaban e trataban a compra con pago en man.

Debía ter unha grande actividade pois dicíame un neto deste xestor que incluso tiña unha oficina na súa casa dos Besteiros na que administraba e arquivaba toda a documentación relacionada con estes trámites de compra-venta. Despois de compradas estas terras, parcelábanas e vendíanas por tres veces o valor de compra. Mentres, a señora Eladia, esposa de Manuel e nai do noso biografiado Antonio Liste coidaba e educaba aos seus dez fillos, abondosa tarefa para esta prolífica nai.

Fixémonos agora na fotografía nº1: está datada no ano 1915 e corresponde á casa onde naceu don Antonio; nela aparecen seus pais e avoa con outras persoas alleas á familia, veciños de porta. O noso cura é ese cativiño agarrado ás faldras da súa avoa tal vez asustado ante a presenza do fotógrafo e da aparatosa “cámara fotográfica” daquel tempo.

Ademais de recoller a primeira imaxe do cura, a fotografía por sí soa ten un extraordinario valor documental. Nela quedan recollidas as maneiras de vestir daqueles tempos e reflexan tamén as faces queimadas polo sol. Non se ve ningunha cara co sorriso de felicidade. Todas teñen un aire de tristura e sufrimento.

Nesa casa de apenas cincuenta metros cadrados naceron os trece fillos do matrimonio e criáronse dez: todos eles foron fortes e sans e

chegaron a vellos. Claro que nesta vida todo ten un fin. De todo este grupo de xente eiquí retratado ninguén está xa entre nós.

Vocación sacerdotal de Antonio

Era frecuente naquel tempo que moitas familias quixesen dedicar un fillo á igrexa custeándolle os estudos do sacerdocio; era unha maneira de sacar adiante aos fillos ben dotados para o estudo e tamén de asegurar a vellez dos propios pais na compañía do fillo sacerdote, sen esquencer a relevante posición social que daquela aínda tiñan os curas. Don Antonio, Antucho, como lle chamaba a súa familia, moitos anos despois, descubriu, cal fora a orixe da súa vocación sacerdotal. Aínda non adolescente, estaba escoitando con atención a homilía dun misioneiro na igrexa parroquial e quedou tan entusiasmado das bonitas verbas do predicador, que na súa mente propúxose ser algún día coma el. Coa inocencia dos seus poucos anos comentouno cos pais. Estes, engaiolados pola nova, animaron a este mocíño e falaron co señor cura da parroquia.

Ingresa no Seminario, naquel tempo acugulado de alumnos, pois vocacións sacerdotais non faltaban. Formaba parte do cadro de profesores o que máis tarde sería o Cardeal Quiroga Palacios que tanto había de influír na súa vida de sacerdote. É interesante describir eiquí o modo de vivir en comunidade destes aprendices de curas. Son informacións recollidas do propio don Antonio nas numerosas charlas que tivemos con el nas derradeiras etapas da súa vida.

Refírome concretamente aos xantares, que se realizaban en comunidade pero en diferentes comedores. Os seminaristas de media beca tiñan só dereito a unha cunca de caldo. Os de beca completa, ademais da cunca de caldo, ofrecíanlle outro prato, e os maiores, que xa cursaban teoloxía, podían tomar un vaso de viño mesturado con auga

Os pais dos alumnos aproveitaban as boas comunicacións que había no día de mercado que se celebraba o xoves para levarlles aos futuros curas mudas e algún que outro complemento alimenticio. Seguíame contado don Antonio que no seu tempo un sacerdote de Remesar, don Francisco Silva Señoráns, instituíra unha beca para os

nenos pobres da parroquia que quixesen seguir estudos eclesiásticos. Gozara desta beca o veciño de Remesar, Xosé Campos Calveiro, párroco que foi de San Miguel de Castro durante moitos anos. Tempos despois, cando a vida se puxo máis cara, esta beca solo daba para media pensión e despois mingouo tanto que apenas significaba axuda.

O noso sacerdote, cando estaba no mellor da súa actividade parroquial e gozaba de boa situación económica, púxose de acordo con outro párroco nativo desta comarca e compañeiro de estudos, don Constantino Neira, para aportar entre os dous o capital necesario para custear os estudos dun futuro sacerdote; consultaron este extremo na Secretaría Arcebispal e contestaron que serían necesarios once millóns de pesetas; era polos anos setenta do pasado século vinte

Pero retomemos o fío dos estudos do noso personaxe, mociño de arraigada vocación e grande forza de vontade, dotado dunha intelixencia clara e unha prodixiosa memoria. Todas estas cualidades intelectuais e temperamentais facilitáronlle unha carreira rápida e brillante.

Ordenación sacerdotal

Terminados os estudos eclesiástico foi ordenado sacerdote na catedral de Santiago nunha cerimonia colectiva con outros quince condiscípulos. Anos aqueles nos que era abondoso o elemento humano para este destino eclesiástico. Era o día seis de xuño do ano 1936. Este misacantano, catro días máis tarde, celebra a primeira misa na capela do pazo de Oca, preto da súa casa. Actuou de padriño de altar o párroco don Francisco Arias Diéguez e foron padriños de mans seus pais Manuel Liste Villaverde e Eladia Rodríguez de Liste. Ocupou a sagrada cátedra o Rvdo. don Luis Herrera Oria, prestixioso xurista e periodista que habería acadar a púrpura cardenalicia.

De inmediato asignáronlle o primeiro destino na parroquia de San Pedro de Cambás, Aranga (A Coruña), aldea totalmente illada e sen acceso doado; alí atopouse con unha realidade allea aos estudos teóricos de dogma, moral e teoloxía. Como era costume, ao párroco facíanlle compañía os pais ou unha irmá. Neste caso acompañouno Matilde, a maior dos dez irmáns, que exerceu de ama de casa do cura.

Persecucións políticas

Como xa dixemos, era don Luis Liste un home de dereitas. A súa profesión e dedicación sacerdotal obrigáballe a seguir o ideal político máis acorde coas súas crenzas. Cómpre tamén salientar que foi un convencido monárquico. Con estas aclaracións previas podemos xa seguir adiante.

Nas datas previas ao golpe militar dirixido polo xeneral Franco, España vivía unha convulsa situación social de persecucións políticas ás que non foi allea a figura de don Antonio cando comezaba a súa vida pastoral. Persecucións que tamén se sufriron, pero en sentido contrario, cando Franco se instalou no goberno de España. Pero vaíamos ao noso biografiado. No comité revolucionario da Estrada acordárase a eliminación dunha cantas persoas contrarias ao seu ideario político. Entre elas encontrábanse o noso recien ordenado sacerdote don Luis Liste; o daquela párroco de Loimil, don Ramiro Moreira Filloy e o Sr. Durán, pai do que anos máis tarde sería alcalde do Concello da Estrada.

Un piquete de milicianos armados con escopetas póñense en camiño cara a Riobó para conducirlos ao cuartel da Estrada. O párroco de Loimil parece que logrou fuxir a tempo pero o señor Durán e o cura Liste tiveron que agacharse na casa de Rodríguez de Os Besteiros, na parroquia de San Martiño de Riobó. Ao día seguinte deberon buscar asilo máis seguro pois a casa estaba vixiada. Nos sotos da antiga fábrica de papel que había neste lugar buscaron novo refuxio e alí permaneceron varios días alimentándose coa comida que lles levaba Xosé Baltar.

Tralo golpe militar recuperan a liberdade e incorpóranse, un á vida civil como industrial e o outro á súa parroquia. Instalado xa o goberno franquista, as autoridades militares obrigaron a estes tres homes a declarar denunciando aos seus perseguidores, mais o certo é que, de mutuo acordo, decidiron calar e non presentaron ningún cargo, dando o incidente por esquecido.

Incorporación a filas

No mes de agosto do 1937 é reclamado para incorporarse a filas porque a súa quinta fora mobilizada para incrementar o número de

combatentes nesta guerra civil que tanta destrución, dor e mortes causou na patria. Foi destinado ao fronte de Madrid onde se estaba a loitar polo control da capital, no poder do outro bando; pero non coma combatente na vangarda senón para atender ás necesidades espirituais dos soldados como capelán castrense. Estivo presente nas longas e crueis batallas do Ebro, onde tamén exerceu de camioneiro militar seu irmán Serxio, que se incorporara máis tarde. Ningún dos dous sabía que coincidían no mesmo campo de batalla. Lucita, unha filla de Serxio, contábame que nunha ocasión seu pai viña do fronte do Ebro cara a Galicia cunha carga de material de guerra sobranste. Nunha das estradas aragonesas encontrou un soldado co macuto ao lombo que facía autostop. Parou o camiión e faille xestos ao pobre soldado para que subise. Xa dentro do coche danse a coñecer. Era seu irmán Antonio que camiñaba cara a Galicia licenciado do exército. ¡Cal sería a emoción de seus pais que vivían angustiados pola ausencia de noticias dos dous fillos cando lles chegan no camiión á súa casa de Riobó!

Pero sigamos. Neste tempo fíxose especialista radiotelegrafista, cargo que desempeñou de maneira permanente compartíndoo co de capelán castrense. Conquistado Madrid, as obrigas militares deste soldado con dous destinos non debían ser moi ríxidas porque, ademais de atender estas dúas misións de capelán e radiotelegrafista, ten a oportunidade de facer un curso de periodismo na escola "El Debate" fundada por Ángel Herrera Oria, quen máis tarde sería nomeado cardeal.

Licenciado do servizo militar

Rematada a guerra incorpórase ao seu labor pastoral como párroco de Santa María de Torás, Laracha (A Coruña), previa presentación *in solidum* polo marqués de Camarasa a quen correspondía este dereito como sucesor e posuidor das prerrogativas vinculantes inherentes ás casas de Parga, Sillobre e Xunqueira. Súa irmá Matilde continúa exercendo como ama de chaves do cura. Nesta estadía en Laracha inicia o labor de misionero predicador nas comarcas do seu entorno e ao parecer con grande aceptación. Tanto ao cura como á

súa irmá pareceríalles que esta parroquia ía ser a definitiva; tanto é así que ela colle mozo e contrae matrimonio. De esta maneira o cura seguiría tendo ama e Matilde criaba unha nova familia. Pero o Vicario Pastoral da diocese santiaguesa non compartía eses plans e dálle un novo destino a don Antonio: a parroquia de Romai, no concello de Portas, na provincia de Pontevedra. Agora sí que o cura queda sen ama porque Matilde seguiu co marido en Laracha.

O arcebispo Quiroga Palacios seguía con especial atención as actuación deste sacerdote que anos antes fora seu alumno no seminario. Quería ilo promocionando pois contaba con el para destinos de máis responsabilidade. No ano 1946 toma posesión da parroquia e leva como ama a súa irmá Isabel, a máis nova da familia, aínda unha mocíña que non pasaba dos vinte anos. Impresiona esta decisión pois sacrificou por seu irmán unha posible vida matrimonial para facerse cargo da vacante que deixara Matilde.

Incorporación á nova parroquia

Cando levaba algúns anos en Romai, unha devota de Cambados doara a esta parroquia un valioso patrimonio inmobiliario, patrimonio que conviña clarexar, tarefa que o cardeal Quiroga encomendou a don Antonio a quen considerou o mellor cualificado para levala a cabo. Ademais encargoulle a administración da parroquia de Santa Mariña de Dozo, Cambados, en propiedade, destino ratificado por resolución de 25 de xaneiro de 1963, previa presentación da Duquesa de Alba, a quen lle correspondía ese privilexio como sucesora do conde de Monterrei. Este nomeamento orixinou certa polémica e desencanto entre os fregueses de Cambados; tanto é así que houbo protestas públicas e formouse unha comisión para entrevistarse co cardeal. A orixe deste descontento procedía de que, desde o falecemento do anterior párroco, rexentaba a parroquia un coadxutor co que os cambadeses estaban moi contentos e sentoulles mal que o cardeal non o confirmase no seu cargo como párroco e fose cesado para dar paso ao cura de Romai, don Antonio Liste.

A comisión nomeada para este efecto tivo unha entrevista co cardeal, pero este, con moi boas palabras logrou convencela de que

o cura de Romai era o máis adecuado para Cambados. Temos referencias directas da xestión realizada perante o cardeal recollidas pola da familia Liste. Parece ser que encabezaba esta comisión e exercía de portavoz o xuíz do xulgado de Cambados.

O cardeal recibe a comisión, escoita con atención e respecto as peticións e ao remate o cardeal lembroulle ao xuíz que tiña a obriga de velar polo ben da Igrexa e concretamente polos fregueses de Cambados e consideraba que o sacerdote Antonio Liste era a persoa apropiada para ocupar a vacante e que polo tanto quedaba confirmado o seu nomeamento. E dou por terminada a entrevista con estas verbas: "Señor xuíz, vostede administre xustiza que eu asumirei o control das persoas que deben ocupar as parroquias da miña diocese".

Con estas verbas quedou don Antonio ratificado como párroco de Santa Mariña de Dozo, Cambados, servizo ao que dedicou corenta e tres anos, ata o seu falecemento o vinte e catro de maio de 2003, á idade de noventa anos, sesenta e seis deles dedicados ao seu labor pastoral como párroco.

Consagración como orador sagrado

Aquela ilusión que tivera de meniño cando escoitaba a prédica dun sermón de coresma na súa parroquia veuna realizada moitos anos despois. Na parroquia de Romai comezou a darse a coñecer como bo orador sagrado e desde alí realizaba decote saídas ás parroquias do entorno. Era o predicador oficial da zona cando se celebraban triduos ou novenarios, tan frecuentes noutros tempos. Pasado o tempo acadou tal fama como predicador que de todas partes era reclamado como orador sagrado en misións por Coresma, Semana Santa, en novenarios, triduos e en todo tipo de celebracións, pois daquela calquera celebración relixiosa, se non estaba acompañada dun sermón a cargo do cura Liste, non tiña lucimento.

Preguntarémonos quen atendía a parroquia de Romai na ausencia do cura; velaquí a resposta: As obrigacións propias do sacerdote, como a celebración da misa, confesión e outras liturxias eran levadas a cabo por un cura dunha parroquia veciña, moi pobre e de poucos fieis, don Constante, que todas as mañás celebraba a misa en ausencia

do párroco e atendía ademais as urxencias que se lle presentaban. E facíao gustosamente polo estipendio da misa e pola cunca de chocolate que a ama lle tiña preparada ao finalizar a misa.

O aspecto administrativo da parroquia era xestionado pola propia irmá, dona Isabel que, ademais de facer de monaguillo e preparar as roupas da liturxia, levaba con todo detalle o papeleo necesario nos preparativos de vodas, bautizos, confirmación, etc.

Os sermóns de Coresma

Para entrar debidamente neste tema da predicación das misións quixera clarexar algunhas lembranzas xa moi afastadas no tempo, recordos sobre esta práctica relixiosas tan frecuentes na católica España.

Co fin de que os fieis renovasen a súa vida espiritual a Igrexa programaba diversos actos relixiosos entre os que destacaban os sermóns impartidos por un orador sagrado coa fin de reforzar a súa fe e pedir o arrepentimento de todos os seus pecados. Terminaba a misión cunha confesión xeral e comunión. O argumento principal que usaban os oradores estaba baseado no temor ao inferno, que describían como lugar terrorífico de lume eterno a onde se enviaba aos pecadores que morrían en pecado e sen arrepentimento. O predicador recreábase en presentar ao demo coa forza na man puxando aos pobres condenados cara as lapas e describía con efectivos tons de voz estas escenas que facían tremer de medo aos oíntes. *Había más llantos y gemidos que en sermón de Cuaresma*, dicía Quevedo nunha frase do seu Buscón.

Don Antonio non deixou ningunha obra escrita nin creou ningunha escola de oratoria. Tampouco queda nada da súa obra pastoral ou social que de algunha maneira poida recordar a súa persoa. Toda a súa obra realizouna mediante a palabra nas homilías, novenario e principalmente nos sermóns coresmais que durante máis de corenta anos predicou en moitos lugares de España pero con máis frecuencia nesta rexión galega.

Tiña grande prestixio como orador sagrado, non pola vehe-
mencia da expresión nin polas frorituras lingüísticas, senón pola

sencillez e penetración psicolóxica. Según os comentarios dos compañeiros que escoitaban as súas verbas, non estremecía aos fieis cos seus laios coma naqueles sermóns de tempos idos, senón que os ía seducindo, convencendo con argumentos claros e sinxelos. Un crego, oínte habitual destes sermóns, comentábame que gozaba espiritualmente escoitándoo pola beleza con que se expresaba.

Xeralmente, os párrocos que acollían a este predicador, procuraban ofrecerlle suculentos banquetes pois coñecían os costumes gastronómicos do sacerdote. Era home san e amante da boa mesa, axudado por un forte aparato dixestivo; e por un se acaso regresaba á súa rectoral, despois dunha temporada de sermóns fóra da casa, con desarreglos dixestivos, a súa ama e irmá, dona Isabel, coñecedora perfecta destas situacións, xa lle tiña preparado este sorprendente e eficaz remedio: unha cunca con sopas de bola de millo en viño albariño.

Se puideramos recopiar toda a súa predicación durante os cincuenta anos do seu ministerio nos púlpitos farían falta moitos libros. Eles serían un bo rexistro do seu bo dicir, do doado que lle era entrar na profundidade da mente humana e captar a atención dos oíntes.

A Santa Misión de Barcelona, 1961

No ano 1961 celebrábase en Barcelona unha misión de carácter relixioso co título de "Santa Misión de Barcelona". Os mellores predicadores daquela época foron invitados a participar nesta actividade relixiosa. Entre eles estaba don Antonio Liste, convocado por medio dunha carta que reproducimos a continuación:

COMISIÓN ORGANIZADORA DE LA SANTA MISIÓN DE BARCELONA. Febrero de 1961 (palacio episcopal, Barcelona, 26 de julio 1960).

Muy Reverendo Padre y distinguido hermano en el Sacerdocio. Seguramente conocerá, ya que ha sido designado para Misionero de la gran Misión de Barcelona, que se celebrará, Dios mediante, en la primera semana de Cuaresma de 1961. Nos congratulamos íntimamente de su preciosa colaboración, en nombre de nuestro Sr Arzobispo y de la Comisión Organizadora. Ya tendremos ocasión de comunicarnos. Con el debido tiempo le facilitaremos temario y características del Centro Misional que le será encargado. No dude en escribirnos sus puntos de vista en orden a la propaganda y efectividad de la Santa Misión. Entre todos hemos de buscar que esta Misión imprima una profunda huella y

salve todas las almas posibles. Desde ahora encomendamos nuestros trabajos y la Santa Misión a sus fervorosas oraciones y las de las personas que Vd. se lo pueda confiar. Afectuosamente en Jesús y María: José Ricart, Pbro.

Despois desta transcripción só quixera facer dúas observacións: esta invitación de carácter nacional supón que encontrarían neste sacerdote as cualidades extraordinarias que se necesitan para esta difícil tarefa misioneira; tamén sorprende que non esixisen a este orador sagrado o dominio de catalán. Aínda corrían outros ventos.

Conferencias culturais

Ademais das súas actividades como predicador a súa bagaxe cultural permitíalle impartir conferencias en diversas partes de España; recollemos eiquí só unha das moitas que realizou porque nos dá pé para relatar unha curiosa anécdota. Nunha das frecuentes viaxes que realizaba pola xeografía española, acompañado pola súa irmá Isabel, chegara a Sevilla. O director do “Centro Galego de Sevilla” rogoulle que pronunciase unhas charlas sobre un tema, á súa libre elección: disertou sobre o comportamento da mentalidade galega e andaluza.

O curioso foi que ao final dunha desas charlas, cara ao mediodía, o director de centro invitouno a tomar un *pezcaíto frito* nun deses establecementos tan abondosos, na súa maioría dirixidos por estradenses da parroquia de Santo Tomás de Ancorados. Naquel tempo só en Sevilla había instalados quince fritideiros dos que cinco deles eran os máis frecuentados pola *elite* sevillana. Un deses fritideiros era propiedade de José Castro Bascuas, natural da parroquia de San Pedro de Ancorados e pai de Estrellita Castro, cupletista de fama mundial e artista de cine, quen no ano 1957 dou un recital das súas cancións no Teatro Principal da nosa Vila.

Mentres o conferenciante, o noso cura Liste, e o director do Centro Gallego estaban a saborear unha ración da sabedeira fritura acompañada dos quantóns viños andaluces, o director chama ao camareiro e fai ademán de pagar a consumición. O sacerdote, bo degustador de abundante comida, esperaba que a continuación servisen o segundo e seguintes pratos. Polo que preguntou sorpren-

dido se non había máis manxares. Admirado este director, mira sorprendido para o seu invitado e sen outra palabra chama polo camareiro e dille: *outras dos tapas de pezcaíto, por favor*.

Coido que sobran comentarios. Esta anécdota define por sí sola o comportamento e os hábitos alimenticios dun galego e dun andaluz.

Unha homilía en Riobó

Don Antonio Liste nunca elaboraba un guión ou borrador das súas homilías e sermóns. Comentoume algunha vez que nos seus comezos como conferenciante preparaba concenzudamente os sermóns e incluso os memorizaba; pero cando chegaba o momento de facer uso da palabra esquivaba todo. Entón xurdía a espontaneidade. Estas dificultades de lembrar o escrito no borrador previo fixéronlle decidir non facer máis borradores. Todo o máis, cando se dirixía a uns oíntes dun nivel cultural elevado, elaboraba un guión cos temas que debía tratar. Desta maneira, sen apenas esforzo mental, as verbas acudían doadamente. Non era xesticulante nin recorría ás escenas tan cheas de terror dun inferno que nos está esperando á volta da esquina ao estilo clásico. A súa oratoria era sinxela, o seu falar, pausado, pero as súas palabras eran moi doadamente comprendidas por todos.

Permítaseme relatar unha anécdota que acae moi ben aquí: no ano 1982 a parroquia de San Martiño de Riobó rendeu unha homenaxe ao seu ilustre veciño e médico da Estrada, don Saturio de la Calle Sáez. A este acto asistiron personalidades locais e de outros municipios, case a totalidade do clero comarcal e a maioría dos veciños da parroquia. Empezaron os actos cunha misa solemne na que a homilía estivo a cargo de don Antonio Liste, grande e antigo amigo do homenaxeado, a quen lle rendeu un emocionado recordo e de seguido celebrouse unha comida de confraternidade na que se lle entregaron varios obsequios. Don Antonio Liste entregoulle ao homenaxeado a copia íntegra da súa homilía en papel pergamiño, modelo a imitar como estilo do seu modo de ben falar, sinxelo, emotivo no que resaltou as virtudes do homenaxeado. Recordo que o inesquecible Xosé Figueiras tamén leu, na súa florida linguaxe, unhas sentidas verbas.

Relacións sociais

Don Antonio cultivaba a amizade de todas as persoas; era por iso que contaba con innumerables amigos de todas as calidades e categorías. Tiña amigos en todas partes: no ámbito político, militar, na nobreza e incluso dentro da propia xerarquía eclesiástica. Na súa casa celebraba frecuentemente comidas con motivo de algunha festividade ou onomástica na que reunía o máis selecto das personalidades da política e da sociedade daquel tempo. Cando o seu comedor quedaba pequeno, celebraban o xantar nun restaurante preto da reitoral. Durante a comida arreglábase o mundo, é un dicir. Velaquí, a modo de exemplo, algúns dos comensais do xantar polo San Antonio no ano mil novecentos oitenta: Gobernador Civil de Pontevedra, Gobernador Militar, Marqueses de Fefiñanes donos do pazo de Fefiñanes, xerarquías eclesiásticas e destacadas personalidades da industria, do comercio, das ciencias e das artes. Con todas elas compartía, o cura Liste o ideario político xa coñecido: que Franco e o seu goberno foran unha bendición para a España católica e que os gobernos de esquerdas malograsen a boa marcha de España. Máis adiante, despois do falecemento de Franco, foi devoto e fiel seguidor de Manuel Fraga. Tamén mantiña moi boa amizade con don Juan de Borbón. Foi tamén moi bo amigo do presidente da Arxentina, don Juan Domingo Perón, con quen coincidiu en varias ocasións estando este xa no seu exilio en España. Coñeceu e tratou tamén á súa esposa, María Estela Martínez.

Mención aparte merece a cordial relación co marqués de Camarasa e actuais duques de Segorbe, propietarios do pazo de Oca. Nunha ocasión, estando este redactor conversando con don Antonio, chegou súa irmá Isabel dicindo que o chamaba por teléfono un membro do Tribunal Supremo para saudalo. Apoiado nestas relacións amistosas de alto nivel, desenrolou unha intensa actividade social, gobernando en certa maneira, á sombra. Trataba de poñer no seu lugar as inxusticias que as leis non poden evitar; resolvía as inxustizas da xustiza. Se esta expresión, amable lector, a consideras moi atrevida, simplemente non a teñas en consideración. Pero o certo é que así era. Decía sempre dos políticos: cando fas unha

petición e che di que si, quere dicir quizais; cando che di quizais, quere dicir que non. Cando che di que non, non é político. Poida que todo isto que explico non sexa debidamente comprendido por algúns; enténdoo perfectamente, mais tamén quero engadir que don Antonio Liste fixo moito ben neste mundo. E iso sabían todos os seus coñecidos, amigos e incluso inimigos, que acudían a el na procura de protección e axuda. Á súa maneira e cunha extraordinaria eficacia solucionaba problemas de toda índole, correxía inxustizas, solucionaba problemas familiares, relixiosos e inducía contactos políticos, incluso a nivel internacional. Toda persoa que tiña un problema, difícil de arranxar por vía ordinaria, buscaba remedio en don Antonio. Quizais rozando as leis pero sempre dentro dunha intachable moralidade. As notas necrolóxicas e crónicas da prensa con motivo do seu falecemento expresan estas actuacións do noso cura dunha maneira moito máis suave e velada:

“Durante os primeiros anos de residencia en Cambados, Liste foi unha das persoas máis influentes da vila e aínda hoxe se lle recorda coma unha autoridade en tódolos asuntos municipais e veciñais.”

“Os veciños indican que axudou a moitas familias, colocou a moitos mozos, axudounos no servizo militar, sendo un gran canalizador das súas influencias ante as máis altas instancias”

“En todas esta comarcas era moi coñecido pola súa capacidade para influír na toma de decisións”

Unha das súas ilusións, que non veu cumprida a pesar do moito empeño que puxo nela foi que, dos dezanove sobriños que tiña na familia, algúns dos homes seguisen estudos eclesiásticos e chegasen a ser ministros da igrexa e algunhas das mulleres ingresasen nun convento para consagrarse ao servizo de Deus.

Amizades valencianas

Moitos dos viaxes que realizaba pola España interior tiñan como destino algunha catedral ou sede relixiosa importante como orador sagrado, especialmente en coresma.

Valencia era un destino habitual porque ademais nesta vila gozaba desde había moitos anos da amizade dunha familia coa que intercambiaba continuas invitacións de temporadas en Valencia

acompañado da súa irmá dona Isabel; en compensación, estes valencianos eran invitados a pasar algúns días en Cambados. Quero traer eiquí a orixe desta amizade porque reflexa claramente a gran influencia que gozaba este sacerdote nas altas esferas da xerarquía militar.

Este amigo valenciano servira no exército da República como oficial de alta graduación na pasada guerra civil. Ao terminar a contenda foi feito prisioneiro e levado a un campo de concentración situado nun pobo da provincia de Granada Parece que estaba pendente dun xuízo sumarísimo do que podía resultar unha severa condena, poida que a pena de morte. A dona deste prisioneiro pide axuda ao seu amigo don Antonio.

Para comprender este temor de dona María debemos situarnos naqueles tempos da posguerra cheos de fervor político do franquismo nos que os inimigos políticos do réxime eran despiadadamente perseguidos. Todo español debía ser adicto ao réxime gobernante, de obra e pensamento.

Don Antonio atende á súplica da angustiada dona María. Trasládase de inmediato a Madrid. Xestiona a liberdade deste prisioneiro. Vaino buscar ao campo de concentración de Granada e entrégallo á súa dona en Valencia Ata eiquí o relato sen comentarios superfluos. O que non sabemos é como o sacerdote logrou esta liberdade así, dun plumazo.

Claro que a xustiza naqueles tempos tiña outras motivacións un pouco ao marxe do Código Civil. E así se facía todo. Trouxemos esta pequena anécdota só para destacar a capacidade deste home e a súa influencia na sociedade do seu tempo nas xerarquías civís e militares; queda demostrado que unha simple petición súa era sempre atendida, aínda que pasase de lado ou por enriba das leis establecidas.

Segregación do concello estradense

Nas moitas conversas que mantivo este redactor con don Antonio, cando a súa saúde lle obrigaba a permanecer na cadeira de rodas, contábame vellas historias destas terras que eu escoitaba con grande curiosidade e emoción. Vaia agora esta anécdota que se refire ao noso

propio concello. Imos datala sobre o ano vintenove do pasado século en plena ditadura do xeneral Primo de Rivera cando este realiza unha visita de cortesía aos marqueses de Camarasa que veraneaban no seu pazo de Oca. Recordemos que nun golpe de estado acaparara na súa persoa o control do goberno no reinado de Alfonso XIII.

Os marqueses recibiron con toda honra a este gobernante, e tamén todos os veciños da zona. Estaba previsto ademais que co patrocinio dos marqueses recibiría unha comisión de veciños das parroquias que máis preto estaban deste pazo de Oca. Queixábanse das incomodidades de ter a capital do concello tan lonxe e pretendían que se crease outro municipio con capitalidade en Oca. Parece que don Miguel Primo de Rivera escoitou esta petición e prometeu estudala en Madrid para dar forma legal a este proceso de segregación. Poucos meses despois tivo que presentar a dimisión e abandonar España. Eiquí morreu este proxecto: A Estrada seguiu formada por cincuenta e unha parroquias e Oca non conseguiu a capitalidade do novo concello.

As súas lecturas

Como recoñecía na intimidade, unha das súas debilidades era a lectura. Lía todo tipo de libros que caían nas súas mans pero con maior preferencias pola literatura clásica. Xa no seu tempo de estudante parece que dedicaba máis tempo á lectura literaria que aos propios libros de texto a pesar de que fixo brillantemente a carreira eclesiástica. Recordo que o cóengo Maximino Cancela, condiscípulo e gran amigo do cura, me dicía que podería ser un gran teólogo ou moralista se dedicase máis tempo aos propios libros da carreira e non tanto a outras lecturas, algunhas delas non moi ortodoxas. Cualidades non lle faltaban e foi unha pena que non as aproveitase.

Esta inclinación á lectura quizais a herdase de seu pai, que lía tódalas noites, antes de deitarse, un capítulo do Quijote. Contaba ademais na súa reducida biblioteca coa Biblia, o Buscón e outros libros. Tamén lía a prensa diaria naqueles tempos comprada entre sete ou oito persoas, que a lían por turnos pagándoa en sentido decrecente ao orde de lectura: o derradeiro lector era o que menos pagaba. Este

afán de lectura do pai transmitiuse ao fillo pero con moitas máis oportunidades, máis medios económicos e máis tempo libre.

A época dourada da súa dedicación lectora coincidiu con final da guerra civil, no trinta e nove, cando era bibliotecario da dotadísima biblioteca do Pazo de El Pardo. Alí gozou lendo os clásicos latino e gregos e os escritores máis sobranceiros da literatura mundial. Comentábame que poucos libros da biblioteca lle quedaron sen ler, e aínda na súa vellez, era quen de comentar criticamente aos clásicos españois do Século de Ouro ou recitar de memoria a Homero, Virxilio ou Plutarco. Na súa biblioteca había, iso sí, abondosos libros referidos ao franquismo, entre os que destacaba a biografía de Franco de Ricardo de la Cierva.

O parador de turismo de Cambados

Cando foi Ministro de Información e Turismo unha das prioridades de Manuel Fraga Iribarne consistiu en impulsar o turismo, especialmente o exterior. O ingreso de divisas desta fonte de riqueza axudou en gran maneira a soste a debilitada economía española. Ademais de bañarse nas augas de Palomares para desmentir posible contaminación radioactiva, andivo á procura de lugares apropiados para a creación dunha rede de paradores nacionais de turismo para ofrecer aos estranxeiros lugares de descanso o máis acolledores posible.

Debemos aclarar que Manuel Fraga xa era amigo persoal do cura Liste moito antes de ocupar eses postos de gran relevancia política e houbo intensa e mutua colaboración na resolución de moitos problemas fóra do ámbito do goberno. Case todos os anos, pola festa do albariño, o señor Fraga visitaba a este párroco de Cambados e en algunha ocasión participaba como catador oficial.

En Cambados había un antigo edificio, o pazo de Bazán, construído no século XVII polo párroco deste mesmo pobo chamado Pedro Bazán Torres, tío algo lonxano da propia dona Emilia Pardo Bazán, condesa de Pardo Bazán, título nobiliario que lle concedeu o rei Alfonso XIII polos seus méritos literarios. Neste pazo viviu longas tempadas nas que cantou as belezas desta bisbarra arousán e foi considerado o lugar ideal para a instalación do novo parador de

turismo. A boa amizade de Fraga co noso sacerdote, perfecto coñecedor da sociedade cambadesa, facilitou as conversas cos donos para a súa compra e posterior adaptación para os fins hosteleiros. Nas obras de renovación e estruturación, os enxeñeiros que a levaban a cabo contaban en todo momento coa axuda do párroco, pois o propio ministro de Información e Turismo, Manuel Fraga, indicáralles que ante calquera dúbida ou dificultade que se lles presentase acudisen ao “reverendo padre don Antonio Liste”.

A cata do viño albariño

Don Antonio debeu de ter nos seus anos mozos algunha experiencia no tratamento da viña nestas terras do val do Ulla onde se cultivaban esas cepas que dan un viño algo acedo pero moi afroitado e sabroso. Pero onde realmente acadou maior coñecemento e experiencia nas técnicas enolóxicas foi durante a súa estadía na parroquia de Romai cos abondosos cultivos de viña da variedade albariño. Naquel tempo xa ten participado nalgunha cata do albariño que se comezaba a celebrar en Cambados. Xa desde a súa estancia en Romai viña precedido de gran fama pola súa experiencia na cata de viño, apoiada polo seu fino olfato e a precisión do sentido do gusto. Dicían del que cando probaba un viño galego podía acertar a súa procedencia e ano de elaboración. Máis aínda: se probaba un viño dunha determinada zona, localizaba sen dubidar a casa de procedencia.

Desde que tomou posesión da parroquia de Santa Mariña de Cambados, unha das principais actividades sociais, fóra das propiamente relixiosas, era a súa participación como catador oficial e diplomado nas famosas festas do albariño que se celebraban tódolos anos en Cambados, onde se elixen os mellores viños da colleita das viñas desa comarca. Será ben que deamos algunha información sobre esa festa.

É a máis antiga festa vinícola de Galicia e foi declarada Festa de Interés Turístico Nacional. Iniciouse no ano 1953 organizada por Bernardino Quintanilla e celébrase o primeiro domingo de agosto no Paseo da Calzada, fronte ao parador de turismo onde se expoñen á venda os mellores viños da denominación “Rías

Baixas”. Parece ser que as cepas orixinais que deron lugar ao actual albariño foron plantadas polos monxes de Cluny que no século XII trouxéranas da val do Rhin e que se adaptaron moi ben a ese clima das rías baixas.

Unhas 150.000 persoas asisten a esta festa anual con toda clase de atraccións, corenta casetas expoñen os mellores viños da anada, que o público pode probar libremente. Ademais da festa pública celébrase paralelamente a festa oficial co desfile do *Capítulo Serenísimos do Albariño* e o nomeamento de *Damas e Cabaleiros de Honra*.

A cata do viño faise no salón de actos do Parador de Turismo en dúas fases moi definidas: a *prima cata*, na que se seleccionan os mellores viños e a *cata derradeira*, na que se seleccionan os tres mellores viños da colleita do ano.

O grupo de catadores está formado por vinte e dous expertos; once deles son forasteiros e os outros once pertencen ao consello regulador.

Durante os cuarenta e tres anos de permanencia nesta parroquia participou don Antonio Liste como catador oficial do grupo dos once do Consello Regulador, a excepción nos últimos anos que non o fixo por impedimento físico. Nestas ocasións era sempre acompañado por ilustres personalidades da política, das artes, da nobreza e da xerarquía militar.

Anécdotas da cata

Estábase a celebrar unha cata. Era invitado como catador de honra o daquela Ministro de Información e Turismo, don Manuel Fraga Iribarne, que era un antigo e bo amigo do noso cura. Este ministro sería un experto en asuntos da política e máis aínda no seu ramo do turismo pero parece que era nulo en calificar as bondades dos viños que lle poñían diante. Sincerábase co seu amigo sacerdote que todo o máis que podía dicir dun viño era que si lle gustaba ou non, a máis non chegaba, de modo que solucionaba aquel atranco colocándose a carón do noso cura e votando o que el votaba.

Para facer unha valoración precisa dun viño débense ter en conta toda unha serie de calidades: cor, transparencia, aromas, sabor

inicial, sabor final e outras máis que son percibidas polos sentidos da vista, olfato e gusto

Os catadores estaban obrigados a cubrir nun impreso que tiñan diante toda una serie de detalles dos viños que en cada momento estaban a probar. Ao final da cata saían elixidos os tres mellores viños da colleita do albariño de denominación *Rías Baixas*. A continuación redactábase a acta da reunión, que era firmado por todos os expertos catadores, incluído o señor Fraga, claro está.

Ritual do nomeamento

O ritual oficial no nomeamento dos Cabaleiros é o seguinte:

O Gran Mestre usa unha vidra para cruzar o peito do nomeado e preguntalle solemnemente:

– *¿Xuras defender sempre o albariño e telo como lexítimo señor de tódolos viños do mundo cristián?*

– *Si, xuro*

– *Que Deus e o señor Santiago te fagan un bo cabaleiro. E agora, bebe.*

Don Antonio Liste exercía de anfitrión nas festas do albariño pois pola súa afabilidade, don de xentes e bagaxe cultural éralle moi doado dialogar e acaparar a atención das ilustres personalidades asistentes.

Vodas de ouro sacerdotais

Despois de cincuenta anos consecutivos ao servizo do seu ministerio quixo celebrar este acontecemento e buscou as súas raíces, a terra onde nacera e onde celebrara a primeira misa, a capela do Pazo de Oca, preto da casa onde nacera había setenta e catro anos. Alí oficiou unha misa solemne, concelebrada con catro compañeiros e á que asistiron seus irmás que aínda vivían, dezanove sobriños e case todos os bisobriños que podían participar na cerimonia. A súa intención era facer esta celebración con toda humildade dentro da intimidade da familia, amigos e veciños. Este investigador e a súa dona tiveron a honra de asistir a esta cerimonia por razón de parentesco Na invitación, que fixo persoalmente, encareceu que

non ofrecesen ningún tipo de obsequio, xa que a presenza do invitado era o mellor regalo que se lle podía facer.

Un xantar nun restaurante de Cambados dou remate a esta emocionante celebración

Pelengrín nos santos lugares

No ano 1980 realizou unha peregrinación a Xerusalén, centro espiritual do mundo cristián. Alí quixo vivir a paixón de Cristo percorrendo todos os santos lugares. Gran coñecedor dos relatos da monxa galega Egeria, recreou o seu espírito, dedicando especial atención a aqueles lugares dos últimos días da vida de Xesús que esta intrépida monxa viaxeira menciona con tanta minuciosidade nos seus *“Relatos de Tierra Santa”*

Quixo ademais completar a súa imitación ao Mestre bautizándose no Jordán e por último celebrar a eucaristía no lugar onde nacera Xesús, actual Basílica da Natividade, rexida pola orde dos Franciscanos. Daquela era o seu prior Francisco Lado Casal, natural de Padrón (A Coruña), primo segundo deste autor. Nunha das nosas frecuentes conversas sobre os santos lugares relacionados coa orixe do cristianismo, comenteille este parentesco. Agradeceume a noticia e pediume se podía usar o meu nome para presentarse ante o prior, saudalo e solicitarlle permiso para celebrar unha eucaristía no mesmo lugar onde veu ao mundo Cristo Xesús.

Pero as súas viaxes non se limitaron a Terra Santa. Durante os meses de verán viaxaba frecuentemente por toda a xeografía española, especialmente polas soleadas terras da costa valenciana acompañado sempre da súa irmá Isabel. Tamén viaxaba con frecuencia a Roma, onde non deixaba de visitar e admirar os antigos monumentos, e a case todos os países da Europa occidental.

Os derradeiros anos

No ano mil novecentos noventa e tres unha afección cerebral causoulle inmovilidade case total polo que tiña que usar a cadeira de rodas no seu desprazamento dentro da casa e cesou totalmente nas

actividades parroquiais. Naquel tempo o coadxutor, don Xosé Aldao, visitaba diariamente ao seu superior, comentáballe con detalle o diario labor pastoral e pedíalle consello en algunhas actuacións. Algunhas veces teño asistido a estas charlas e admirábame o cariño que mostraba cara a don Antonio cando lle daba conta das incidencias cotiás.

Paralizado de corpo pero cunha mente aínda perfectamente activa, meditaba, parolaba coas amizades que o visitaban, rezaba as súas devocións e sufría con paciencia os padecementos e limitacións do seu corpo.

A súa ama e irmá, dona Isabel, pasou a ser ademais a enfermeira con total entrega e abnegación e consagrouse ao coidado de seu irmán nos dez anos últimos da súa vida.

Con gran satisfacción e goce espiritual celebraba diariamente a eucaristía no salón da súa casa. Os seus superiores concedéalle un permiso especial para celebrar esta liturxia, na que oficiaba como axudante e "monaguilla", súa irmá, limitándose o celebrante a pronunciar as palabras rituais.

Agradecía moito as visitas dos veciños e amigos, entre os que se encontraba este investigador. Desta maneira quero renderlle homenaxe a un home que fixo moito ben na vida, non só espiritual, senón tamén reparando moitas inxustizas e axudando a quen llo pedía. E así, lentamente, foi esmorecendo deica entregar a súa alma ao Creador o día vinte catro de maio de 2003. Moi numerosas foron as mostras de pesar cara a súa irmá, dona Isabel. Só quero reproducir eiquí a carta de pesar enviada polo seu amigo e admirador o duque de Segorbe:

Querida amiga: A mi regreso de un largo viaje y después de haber estado en el entierro de D. Manuel, me enteró por su prima del fallecimiento de su hermano D. Antonio, que tanto admirábamos y respetábamos. Siento en el alma no haber conocido antes esa noticia, que también he transmitido a mi madre, la Duquesa de Medinaceli, quien también se suma con todos nosotros a su pesar. Espero que en mi próximo viaje a Galicia, que ahora son menos frecuentes, pueda visitarles. Mientras tanto, reciba nuestras más sinceras condolencias por tan triste desgracia. El Duque de Segorbe"

O sucesor na parroquia

Cando don Antonio levaba poucos anos ao fronte da de Cambados, solicitáralle a Quiroga Palacios que destinara como coadxutor ao sacerdote don Xosé Aldao que poucos meses antes saíra do seminario ordenado sacerdote. O trato de don Antonio co seu superior o cardeal era afable, fluído e no fondo o de unha boa e antiga amizade. Por outra banda o cardeal coñecía as calidades deste sacerdote e atendeu con gusto a petición

Don Xosé era natural dunha parroquia de Laracha. Desde que ingresou no seminario toda a súa carreira eclesiástica foi seguida con especial atención por don Antonio pois vía en el un digno sucesor na atención da parroquial de Cambados se a vida seguía polas canles normais.

No ano 1965 don Xosé incorporouse á parroquia como coadxutor e colaborou en perfecta sintonía co párroco, ata o falecemento deste, durante trinta e oito anos. Podemos dicir sen faltar á verdade que don Antonio foi o mestre e o pai espiritual deste coadxutor.

Ao quedar vacante a parroquia, a diocese compostelán abre un turno de peticións para otorgar dita parroquia a outro sacerdote. Don Santiago Tirado, alcalde naquel tempo deste municipio, nunha reunión plenaria do concello, fixera constar que recollía a opinión unánime de todo este pobo vindo a dicir: “os cambadeses queremos que se quede don Xosé como sucesor de don Antonio xa que é un cambadés máis despois de cuarenta anos entre nós”. Esta declaración institucional refrexaba claramente a posición de tódolos fregueses, e o arcebispo de Santiago, Xulián Barrio, tivo a ben confirmar a don Xosé Aldao como cura párroco de Santa Mariña de Cambados.

Este nomeamento causou inmensa ledicia e foi celebrado con toda satisfacción entre os fregueses.

Galería fotográfica

Casa natal do cura Liste en os Besteiros. Foto datada en 1915.

Manuel Liste, pai do cura.

Texto manuscrito ao dorso: "31 de marzo-1935. En este día tuvimos los alumnos de 4º de sagrada teología la fiesta de despedida a la Santísima Virgen. Santiago. Antonio Liste.

«Los más encarnizados enemigos del sacerdote católico son hoy los enemigos mismos de Dios: he aquí un título de honor que hace al sacerdote más digno de respeto y veneración».

(Pío XI, *Ad Catholici Sacerdotii*).

RECUERDO
de la
ORDENACIÓN SACERDOTAL
de
ANTONIO LISTE RODRIGUEZ
recibida en Santiago de Compostela
el día 6 de Junio de 1936
y de su
PRIMERA MISA
celebrada
en la capilla del Palacio de Oca
(Estrada)
el día 10 del mismo mes

Fueron padrinos: de altar, D. Francisco Diéguez, párroco de Robó, y de manos, D. Manuel Liste Villaverde y D.ª Eladia Rodríguez de Liste. Ocupó la Sagrada Cátedra el Rvdo. P. Luis Herrera Oria, S. J.

TIP. SEMINARIO

†

Nos, D. Thomas Muniz Pablos, Dei et S. A. Sedis gratia,
Archiepiscopus Compostellanus

Omibus et singulis has Nostras Litteras inspecturis.
salutem in Domino.

Quum dilectus Nobis in Christo D. Antonius Liste Rodriguez, ex parocchia, Remesar, in sacro Presbyteratus ordine canonice sit constitutus sacrasque caeremonias eum edoctum esse noverimus; quum insuper nullo, quod sciamus, detineatur impedimento quominus potestatem sacram Eucharistiam offerendi, divinitus acceptam, licite exercere valeat, eundem ad sacrosanctum Missae sacrificium celebrandum in hac Nostra Dioecesi duximus admittendum.

Salvis parochorum aliorumque rectorum ecclesiarum iuribus.

Datae Compostellae, die sexto mensis Junii anno Domini millesimo nongentesimo trigesimo sexto.

Thomas Muniz Pablos
Archiepiscopus Compostellanus

Rel. lib. _____ Lic. fol. _____

Recordos da primeira misa.

Dous irmás Liste ao servizo de Deus e da patria.

O cura e dona Isabel pasean por Sevilla.

Fraga e o cura. Dous amigos de toda a vida.

Dona Carme Polo de Franco acompañada polo cura Liste.

Paseando entre dous militares.

Dous vellos amigos: o
padre Isorna e o cura Liste.

Estelita de Perón firma no libro de visitas do Consello Regulador do albariño de Cambados coa presenza e "axuda" de D. Antonio Liste.

Don Antonio co bispo Rouco Varela.

Filgueira Valverde escoita ao cura Liste e a Fraga. ¿Qué se traerán entre eles?

D. Antonio presencia como notario a entrega por parte do alcalde Fole do nomeamento de cabaleiro de honra da Serenísima Orde do Albariño a Juan Domingo Perón.

Dous cabaleiros de honra da Serenísima Orde do Albariño.

En plena cata do viño: cura Liste, Fraga e Álvaro Cunqueiro, entre outros.

O gobernador civil entrega a Estelita de Perón as insignias do albariño en presenza de Perón e o cura Liste.

Don Antonio co ministro Pío Cabanillas, gobernador civil e Manuel Paz Andrade.

No banquete oficial da cata con Manuel Fraga e Filgueira Valverde.

Los más encarnizados enemigos del sacerdote católico, son hoy los enemigos mismos de Dios. He ahí un título de honor que hace al sacerdote más digno de respeto y veneración.

(Pío XI.)

Bodas de Oro Sacerdotales ANTONIO LISTE RODRIGUEZ

Recibió el Orden Sacerdotal, 6 Junio 1936
en Santiago de Compostela.

Primera Misa, 10 Junio 1936

Capilla del Palacio de Oca (Estrada).

Cruzado por Dios y por España.

Misionero Diocesano.

San Pedro de Cambás (Aranga)

Santa María de Torás (Laracha)

San Julián de Romay (Portas)

Santa Mariña de Cambados (Pontevedra)

Bodas de Plata con la Parroquia

Cambados, 1961 - 1986

A. M. D. G.

Recordatorio das vodas de ouro
sacerdotais. 1986.

Misa nas vodas de ouro. Dous irmáns.

Homilía na misa
conmemorativa.

Don Antonio co cardeal Quiroga Palacios.

Un alegre brindé: alcalde Fole, cura Liste e Perón entre outros

El cortejo fúnebre saldrá a las seis de esta tarde del tanatorio de Santa Mariña

Fallece Antonio Liste, cura párroco de Cambados durante cuarenta años

El sacerdote tenía 90 años y llevaba más de una década sin salir de casa ni oficiar misas

**M. Alfonso
VILAGARCÍA**

■ Antonio Liste Rodríguez llevaba más de cuarenta años ejerciendo de cura párroco en Cambados. Sin embargo, desde hacía más de una década apenas abandonaba su vivienda aquejado de una enfermedad que ayer terminó con su vida. Tenía 90 años de edad. Desde primera hora de la tarde de ayer, decenas de cambadeses se acercaron al tanatorio, donde descansarán sus restos mortales hasta las seis de esta tarde, cuando saldrá la conducción del cadáver para su entierro. El funeral, en el que estará presente el Arzobispo, será a las siete de la tarde de mañana.

Nació en el lugar de Riobó, en A Estrada, en 1912 y comenzó su labor de párroco en San Pedro de Cambás y después en Santa María de Torás, en Laracha. Más tarde se hizo cargo de San Julián de Romai, en Portas, y

Obituario

Un gran catador de albariño

El clérigo tenía en su casa los mejores vinos del año y formó parte del panel de cata de la fiesta cambadesa hasta que el consello regulador se hizo cargo de la organización

■ Dicen los cambadeses que Don Antonio, como se le conocía en el municipio, tenía en su casa los mejores albariños de la comarca. Y aunque no participó en la creación de la Festa do Albariño, sí fue durante muchos años uno de los catadores encargados de elegir los mejores vinos.

El cura cambadés llegaba a Cambados a principios de los años 60 y en seguida se convirtió en uno de las personas con más influencia en la vida del municipio. Su actividad le permitió ayudar a muchos vecinos a la hora de encontrar un puesto de trabajo para sus hijos e incluso de conseguir un buen destino para cumplir el servicio militar.

Era un magnífico orador y un gran aficionado al mundo del albariño. En una colabo-

Antonio Liste fue catador de la Festa do Albariño

Noticia do pasamento de D. Antonio Liste.

3 de octubre de 2003

Sra. Dª Isabel Liste Rodríguez
C/ San Gregorio, 9
36630 CAMBADOS
(Pontevedra)

Querida amiga:

A mi regreso de un largo viaje y después de haber estado en el entierro de D. Manuel en Oca, me entero por su prima del fallecimiento de su hermano D. Antonio, que tanto admirábamos y respetábamos.

Siento en el alma no haber conocido antes esta noticia, que también he transmitido a mi madre, la duquesa de Medinaceli, quien también se suma con todos nosotros a su pesar.

Espero que en mi próximo viaje a Galicia, que ahora son menos frecuentes, pueda visitarles.

Mientras tanto, reciba nuestras más sinceras condolencias por tan triste desgracia.

Fdo.: El Duque de Segorbe.

Carta de pésame do Duque de Segorbe.